

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

УДК: 616.523-08:621.373.826:615.322

М.А. Горай, Л.Ф. Курдиш, О.І. Попова, О.І. Кутельмах

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІКУВАННЯ HERPEX SIMPLEX LABIALIS ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ДІОДНОГО ЛАЗЕРА І ГЕЛЮ «TEBODONT»

Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Кафедра терапевтичної стоматології

Захворювання, що викликає вірус простого герпесу, є гострою проблемою для здоров'я населення України. Вірусоносійство трапляється більш ніж у 90% людей і є однією з особливостей герпетичної інфекції [1]. Потрапивши в організм, вірус зберігається протягом усього життя і періодично викликає повторні рецидиви, що виникають хоча б один раз у житті в 30%-35% інфікованих у будь-якому віці [2]. Однією з найхарактерніших ознак рецидивуючого герпесу є постійність місць висипів, локалізація яких залежить від первинної локалізації інфекції. Навіть незначне подразнення слизової оболонки під час стоматологічного втручання може стати провокуючим фактором активації латентної інфекції [4]. Натеper маємо велику кількість препаратів для лікування інфекцій, викликаних герпес-вірусами [2]. Спільний недолік усіх протигерпетичних засобів – їхня нездатність приводити до повного одужання. Широке застосування синтетичних протівірусних препаратів викликає появу резистентних штамів та алергізацію населення, тому використання лазерного випромінювання як альтернативи протизапальним і антибактеріальним засобам у лікуванні вірусних захворювань [5] набуває все більшої актуальності. Численні наукові дослідження свідчать про комплексний характер дії лазерного світла, що за певних умов викликає багато біохімічних процесів у організмі [6-8], а саме: блокує запальний процес, сприяє очищенню ерозивних вогнищ ураження від продуктів тканинного розпаду, знижує вміст в уражених ділянках медіаторів запалення. Лазерне випромінювання активізує в тканинах, відновлює пригнічені вірусом репаративні процеси завдяки біостимуляції тканин, забезпечує тканини киснем, сприяє їх регенерації, відновленню епітелію слизової оболонки і червоної облямівки губ [9]. Поряд із використанням лазерної терапії для підвищення ефективності лікування доцільно включати місцеве застосування препаратів на основі олії чайного дерева, зокрема гелю «Tebodont», який, за даними літератури [10], володіє антисептичною, антибактеріальною і протівірусною дією. Ураховуючи те, що «чисті» вірусні системи не зустрічаються ізольовано, а лише в асоціації з мікробною флорою, застосування олії чайного дерева запобігає росту вірулентності умовнопатогенної мікрофлори та розповсюдженню вірусної інфекції. Гель має добрі адгезивні властивості, завдяки 2% вмісту чайного дерева не

подрозднює шкіру і слизові оболонки. Незважаючи на численні дослідження в лікуванні Herpes simplex Labialis, поєднане використання препаратів на основі олії чайного дерева з лазерним випромінюванням для цього захворювання не проводилося.

Мета: оцінити терапевтичну ефективність поєднаного застосування лазерного випромінювання з гелем на основі олії чайного дерева «Tebodont» у лікуванні рецидивного Herpes simplex Labialis.

Матеріали і методи дослідження

Проведено клінічне спостереження 44 пацієнтів на базі Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова віком від 17 до 22 років. Серед них було 26 (59%) жінок і 18 (41%) чоловіків із давністю захворювання від 6 і більше років легкого ступеня тяжкості. Діагностику захворювання проводили на підставі скарг хворих, результатів об'єктивного обстеження та молекулярно-біологічного методу полімеразної ланцюгової реакції (ПЛР) за допомогою реагентів GenePak™ DNA PCR test виробництва ООО «Ізоген» (2017). Принцип дії методу заснований на використанні процесу ампліфікації ДНК методом ПЛР, що дає можливість виявити і диференціювати тип вірусу простого герпесу навіть при мінімальній кількості ДНК у латентному стані захворювання. Ще однією перевагою цього методу є можливість швидкого отримання результатів (протягом 6-7 годин) [3]. Проби-зіскрібки з ділянок уражень отримували одноразовими спеціальними щіточками, вносили в пробірку зі стерильним фізрозчином об'ємом 0,5-1 мл і доправляли в лабораторію протягом 6 годин.

Після встановлення діагнозу за допомогою ПЛР для оцінки ефективності проведеного лікування пацієнти були розподілені на три однакові за кількістю групи: основні (I і II) та порівняння. Усім пацієнтам призначали загальноприйнятту схему лікування, що охоплювала місцеве застосування протівірусної мазі «Герпевір» перші 3 дні, знеболювального й антисептичного гелю «Камістад» і кератопластичних засобів для стимуляції епітелізації. Пацієнтам I групи, крім мазі «Герпевір», у перші 3 дні захворювання проводили щоденне дворазове нанесення гелю «Tebodont» на уражені ділянки губ до остаточної епітелізації.

Пацієнтам II основної групи виконували лазерне безконтактне опромінення уражених ділянок губ діод-

ним лазером «Picasso» компанії «AMD Lasers» (США) в постійному режимі з діапазоном потужності 0,5 Вт за використання неактивованого волокна і «Програми 4». Експозиція – 2 хвилини на поле, кількість – 5 процедур (рис.1,2) та проводили щоденне дворазове нанесення гелю «Tebodont» на уражені ділянки губ до остаточної епітелізації.

Ефективність лікування оцінювали протягом двох тижнів від початку лікування на підставі результатів клінічного обстеження. Оцінювали колір, консистенцію, контур слизової губ, наявність набряку, патологічних елементів уражень і вираженість скарг пацієнтів.

Результати

На первинному огляді симптоми захворювання були ідентичними в усіх 3 групах: у пацієнтів спостерігали пухирці чи ерозії невеликих розмірів на обмежній гіперемованій ділянці губи. Хворі скаржилися на неприємні відчуття, біль під час уживання їжі та мовлення. Загальний стан не порушувався. У всіх пацієнтів II основної групи після проведеного лікування спостерігали покращення клінічної картини вже на другу добу. Вони помічали послаблення болювих відчуттів, зменшення набряку, гіперемії. Повну епітелізацію ерозивних дефектів у пацієнтів спостерігали на 3-4 добу обстеження. У хворих I основної групи одужання розпочалося на 3-4 добу спостереження. На 5 добу лікування лише в трьох пацієнтів залишалася помірна запальна інфільтрація на локалізованій ділянці червоної облямівки губ. Повна епітелізація вогнищ ураження наставала на 5-6 добу лікування. Використання гелю «Tebodont» у основних групах спостереження запобігало мокнуттю та розповсюдженості везикул, сприяло утворенню кірочок і пришвидшувало регенерацію епітелію.

Пацієнти групи порівняння вказували на покращення клінічної картини захворювання (зменшення дискомфорту, болючості) лише з п'ятого дня лікування. На об'єктивному обстеженні помірна запальна інфільтрація губ залишалася на 7 добу в 4 пацієнтів. Початкові прояви епітелізації ділянок уражень у пацієнтів цієї групи спостерігалися лише на 7-8 добу.

Висока ефективність лікування в основних групах спостерігалася вже на 5 добу лікування і становила 100 % у II і 79% у I групі. У групі порівняння повне загоєння відбувалося лише на 10-12 добу лікування (рис. 1).

Отримані результати дослідження свідчать про те, що застосування лазерного випромінювання в комплексі з гелем на основі олії чайного дерева «Tebodont» у лікуванні Herpes simplex Labialis за терапевтичною ефективністю перевищує загальноприйняте медикаментозне лікування та сприяє швидкому усуненню основних клінічних проявів захворювання. Використання гелю «Tebodont» у основних групах дозволило прискорити епітелізацію ерозій та привело до зменшення клінічної симптоматики захворювання порівняно з групою порівняння. Найвищу ефективність лікування спостерігали за поєднаного застосування лазеротерапії та гелю «Tebodont», особливо на ранній стадії захворювання, що запобігало розповсюдженос-

ті елементів ураження, а на стадії везикул пришвидшувало формування кірочок і сприяло швидкій епітелізації.

Висновки

1. Отримані результати дослідження свідчать про те, що лазеротерапія в поєднанні із застосуванням гелю на основі олії чайного дерева «Tebodont» у лікуванні Herpes simplex Labialis за терапевтичною ефективністю перевищує загальноприйняте медикаментозне лікування, забезпечує скорочення термінів повного усунення запального процесу та призупиняє його подальше прогресування.

2. Застосування лазерного випромінювання скоротило строки лікування в 3 рази порівняно з групою порівняння, що сприяло зменшенню матеріальних витрат та підвищенню економічної ефективності лікування.

Отже, отримані результати дослідження вказують на перспективність подальшого впровадження в стоматологічну практику поєднаного застосування лазерного випромінювання і препаратів на основі олії чайного дерева.

Література

1. Ункуца Д. Оптимизация диагностики и комплексного лечения герпетических стоматитов / Д. Ункуца // Дент Арт. – 2012. – №3. – С. 53-60.
2. Савичук Н. О. Превентивна та протирецидивна терапія захворювань слизової оболонки порожнини рота й губ, асоційованих з вірусами герпес / Н. О. Савичук // Современная стоматология. – 2011. – №5. – С. 35-38.
3. Попова О. І. Клінічна ефективність альтабору в комплексному лікуванні герпетичної інфекції порожнини рота // О.І. Попова // Український медичний альманах. – 2013. – Т. 16, №1. – С. 154-156.
4. Почтарь В. Н. Вирусная инфекция как этиологический фактор при стоматитах / В. Н. Почтарь, А. Б. Македон, В. Я. Скиба // Современная стоматология. – 2009. – №2. – С. 52-56.
5. Фотодинамічна терапія – самостійний метод лікування Herpes simplex Labialis / [Н.І. Коваль, Вороніна І.Є., А. М. Муха, М. Екта-Хфдіян] // Современная стоматология. – 2015. – №1(75). – С. 40-43.
6. Давлеева М. Д. Фотодинамическая терапия эрозивно-язвенных поражений слизистой оболочки полости рта / М. Д. Давлеева, Н. О. Савичук // Журнал дерматологии и косметологии. – 2013. – №1(2/30). – С. 30-35.
7. Серебряков В. А. Лазерные технологии в медицине / В. А. Серебряков. – СПб.: ИТМО, 2009.
8. Спокойный Л. Б. Лазерная стоматология – реальность / Л. Б. Спокойный // Современная стоматология. – 2003. – №4. – С. 165-170.
9. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології / [Потапчук А. М., Добра П. П., Русин В. В., Рівіс О. Ю.]. – Ужгород, 2012. – 449 с.
10. Ісакова Н. М. Ефективність застосування гелю та ополіскувача з протизапальним ефектом у хворих на генералізований пародонтит // Н.М. Ісакова, Ю. В. Філімонов // Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2014. – №1, ч. 1, т. 18. – С. 70-73.

Стаття надійшла
25.01.2018 р.

Резюме

Незважаючи на певні досягнення в лікуванні та профілактиці вірусних захворювань слизової оболонки порожнини рота, пошук досконаліших і ефективніших методів лікування триває. Упровадження в стоматологічну практику лазерних апаратів займає важливе місце в розробці методів прискореного й ефективного лікування вірусних захворювань, адже лазерне випромінювання блокує запальний процес, пригнічує патогенність вірусів, покращує процеси мікроциркуляції в тканинах. Застосування препаратів на основі олії чайного дерева після опромінення лазером сприяє регенерації та відновленню слизової оболонки порожнини рота.

Ключові слова: лабіальний герпес, діодний лазер, гель з олією чайного дерева.

Резюме

Несмотря на определенные достижения в лечении и профилактике вирусных заболеваний слизистой оболочки полости рта, поиск более усовершенствованных и эффективных методов лечения продолжается. Внедрение в стоматологическую практику лазерных аппаратов занимает важное место в разработке методов ускоренного и эффективного лечения вирусных заболеваний, ведь лазерное излучение блокирует воспалительный процесс, подавляет патогенность вирусов, улучшает процессы микроциркуляции в тканях. Применение препаратов на основе масла чайного дерева после облучения лазером способствует регенерации и восстановлению слизистой оболочки полости рта.

Ключевые слова: лабиальный герпес, диодный лазер, гель с маслом чайного дерева.

UDC: 616.523-08:621.373.826:615.322

EFFICIENT IMPROVEMENTS OF HERPEX SIMPLEX LABIALIS TREATMENT USING DIODE LASER AND "TEBODONT" GEL

M.A. Gorai, L.F. Kurdysh, O.I. Popova, O.I. Kutelmakh

Pyrohov Memorial Vinnytsia National Medical University

Department of Therapeutical Stomatology

Summary

The introduction of laser systems into the dental practice takes an important place in the development of methods for accelerated and effective treatment of viral diseases. As a matter of fact, laser radiation blocks the inflammatory process, suppresses the pathogenicity of the virus, improves the processes of microcirculation. The use of tea tree oil-based preparations promotes regeneration and restoration of the tunica mucosa of mouth.

The aim of this study is to assess the therapeutic efficacy of combined use of laser radiation with "Tebodont" gel based on tea tree oil in the treatment of recurrent Herpes simplex Labialis. Clinical observation of 44 patients was conducted on the basis of Pyrohov Memorial Vinnytsia National Medical University at the age from 17 to 22 years old. Among them there were 26 women and 18 men with a prolonged history of the disease within 6 years or more: light severity. Diagnosis of the disease was performed on the basis of complaints of patients, results of objective examination and molecular-biological method of polymerase chain reaction (PCR).

To assess the treatment efficiency, patients were divided into three levels according to the number of group: I, II and control. All patients were prescribed a commonly agreed treatment regimen, which included the local application of antiviral "Herpevir" ointment for the first 3 days, anaesthetic gel "Kamistad", and keratoplastic agents to stimulate the epithelization. Patients of I group, with the exception of "Herpevir" ointment, during the first 3 days of the disease received a daily two-time application of "Tebodont" gel on the affected lip area until the final epithelization.

Patients of II main group underwent laser contactless irradiation of the affected lip area with diode laser Picasso made by the company "AMD Lasers" (USA) in a continuous mode with the power range of 0.5 Watt using non-activated fibre and "Program 4". Exposition – 2 minutes on the area, number – 5 procedures and daily two-time application of "Tebodont" gel on the affected lip area until the final epithelization.

The efficiency was being assessed within two weeks from the starting date of treatment based on subjective data and clinical examination results. Patients of I main group began to recover on 3-4 days of examination. Full epithelization of the affected area occurred on the 5-6 days of treatment. All patients of II main group showed an improvement in the clinical picture already on the second day after the treatment. They noted a decrease in pain, edema, and hyperaemia. Complete epithelization of erosive defects in patients was observed on the 3-4 days of the examination. Patients of the control group noted an improvement in the clinical picture of the disease – decrease of discomfort, pain, only on the fifth day of treatment. Initial manifestations of epithelization of the affected area were observed in the patients of this group only on the 7-8 days. High efficiency of treatment in the main groups was observed already on the 5th day of treatment and constituted 100% in II and 79% in the I group. In the control group, complete healing occurred only on the 10-12 days of treatment.

Obtained results of the study certify that the use of laser radiation in combination with tea tree oil-based "Tebodont" gel in the treatment of recurrent Herpes simplex Labialis, in terms of therapeutic efficiency, exceeds conventional medical treatment.

The prospect of further research is to develop and introduce modern methods for the treatment of diseases of the tunica mucosa of mouth into the dental practice with the usage of laser radiation and preparations based on tea tree oil.

Key words: labial herpes, diode laser, gel with tea tree oil.